

ОКРУГЛИ СТО "ТРАНСФОРМАЦИЈА СВОЈИНСКИХ ОДНОСА -
ТЕОРИЈСКИ И ЕМПИРИЈСКИ АСПЕКТ"
(Српска академија наука и уметности, Београд, 21-22. новембра 1991)

Институт друштвених наука и Центар за економска истраживања Српске академије наука и уметности организовали су 21. и 22. новембра 1991. године у Београду научни скуп - Округли сто на тему *Трансформација својинских односа - теоријски и емпиријски аспект*. На скупу је учествовало четрдесетак стручњака из економије и сродних области друштвених наука.

Расправа на скупу је вођена у оквиру тема: а) *Теоријски проблеми трансформације својинских односа*; б) *Искуства процеса приватизације у југословенском и српском законодавству (теоријски и емпиријски проблеми)*; в) *Процеси приватизације и досадашња искуства у Источним и Западним земљама света*, као и у оквиру Опште дебате.

Уводне реферате су поднели академик проф. др Иван Максимовић (*У трагању за моделом трансформације друштвене својине - један поглед на проблеме приватизације*); проф. др Павле Васић (*Приватизација и тржиште*); проф. др Љубомир Маџар (*Путеви приватизације у Југославији - законски модалитети и друге препреке*) и проф. др Мирољуб Јабус (*Програм приватизације*).

У уводној расправи изнета су различита виђења проблематике трансформације својине. Наводимо нека:

а) "Неоспорна је чињеница да је привредна неефикасност основни узрочник испољене нестабилности (остављајући по страни фактор политике) и да нужно потенцира питање мера којима би се она отклонила. При томе се нужно у први план истиче да основу ове привредне структуре чине друштвена предузећа, па се логично намеће питање њихове трансформације" (П. Васић).

б) "... И у савезном и у републичким законодавствима предвиђени су јаки сектори јавне (државне) својине. Републичка законодавства предвиђају дужи или краћи период обавезне трансформације целокупног друштвеног сектора у јавни, што не само да чини неизвесним евентуалне даље процесе својинске трансформације овог сектора, већ изазива недоумице није ли то корак назад у односу на постојећи модел друштвене својине " (И. Максимовић).

в) "Потреби да се приватизација изведе брзо одговарају изгледи да ће процес приватизације дуго трајати. Тај процес је толико гломазан и тако широко окренут највећем делу привреде, да је по многим компетентним мишљењима немогуће да буде комплетан за мање од неколико деценија. Реч је о фактичкој комплетној замени целокупног вегетативног нервног система у привреди: морају се створити нове управљачке структуре, обезбедити нова пословодства, нови рачуноводствени стандарди и процедуре, нова врста ревизије и контроле, нови тип инвестиционог банкарства, нови инструменти и институције финансијског посредовања, нови тип стручњака за привредно право, нова мрежа судова, итд. Иза свега тога стоји читава громада нових знања којима земља уопште не располаже, знања која могу (и морају) деценијама да се формирају. Сва драма наше својинске трансформа-

ције може се сажети констатацијом да је она изванредно ургентна ствар, а да су за њено комплетирање потребне деценије” (Љ. Маџар).

г) ”Закон о трансформацији друштвене својине у Србији представља корак назад у односу на Савезни закон о капиталу. Мада тренутне околности нису повољне, потребно је и даље размишљати о начину приватизације друштвене привреде”, уз напомену да се ”... у међувремену распала југословенска привреда, води се рат, а услови за приватизацију постају крајње неизвесни. Могуће је да ће стање након рата потпуно изменити околности под којима ће се расправљати о истом проблему” (М. Лабус).

У оквиру дебате водила се занимљива и често контрадикторна расправа. Било је покренуто и питање недостатка ”антимонополског законодавства” (тзв. анти-труст), посебно у односу на све изразитије тенденције монополизације ”јавне својине” од стране новообразованих ”постсоцијалистичких” југословенских република - држава.

Проф. др Стеван Лилић